

Република Србија
Привредни апелациони суд
11 Пж 8137/15
20.10.2016. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

ПРИВРЕДНИ АПЕЛАЦИОНИ СУД, у већу састављеном од судије Љиљане Миловановић, председника већа, судије Милице Милановић Траиловић и судије Весне Дабетић Трогрлић, чланова већа, у правној ствари тужиоца Индустрија гуме „ВУЛКАН“ АД у стечају Ниш – Мрамор, Мраморски пут, кога заступа повереник стечајног управника АА, а чији је пуномоћник Александра Петровић, адвокат из Пирота, Вука Пантелића 9, против туженог „PNEUM BELT“ ДОО Ниш, Светосавска 14, чији је пуномоћник Милетић Саша, адвокат из Сокобање, Стевана Мокрањца 12, ради дуга, вредност предмета спора 1.083.809,46 динара, одлучујући о жалби туженог изјављеној против пресуде Привредног суда у Нишу 4 П 61/2015 од 20.10.2015. године, у седници већа одржаној дана 20.10.2016. године, доноси

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба туженог, па се ПОТВРЂУЈЕ пресуда Привредног суда у Нишу 4 П 61/2015 од 20.10.2015. године у жалбом побијаном делу става један где је обавезан тужени да тужиоцу исплати износ од 1.038.214 ,26 динара са припадајућом каматом као у ставу један изреке првостепене пресуде.

ПРЕИНАЧАВА СЕ се део става један и став три изреке побијане првостепене Пресуде и пресуђује:

Одбија се као неоснован захтев тужиоца да суд обавезе туженог да тужиоцу исплати износ од 20.000,00 динара у року од 8 дана од дана пријема преписа пресуде.

Обавезује се тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 196.293,51 динара у року од 8 дана од дана пријема преписа другостепене пресуде.

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев туженог за исплату трошкова поступка насталих у поступку по жалби.

Образложење

Изрека побијане пресуде гласи:

„Усваја се тужбени захтев тужиоца Индустрија гуме „Вулкан“ АД у стечају Ниш-Мрамор, Мраморско брдо, па се обавезује тужени „Pneum Belt“ ДОО Ниш, Светосавска 14 да тужиоцу исплати на име дуга износ од 1.038.214,26 динара са законском затезном каматом и то:

- на износ од 445.615,99 динара почев од 15.04.2011. године,
- на износ од 33.500,20 динара почев од 07.04.2011. године,
- на износ од 96.574,98 динара почев од 16.05.2011. године,
- на износ од 369.067,09 динара почев од 10.06.2011. године,
- на износ од 93.456,00 динара почев од 22.07.2011. године, па све до

коначне исплате, као и

износ од 20.000,00 динара на име накнаде због кашњења, на основу члана 5. Закона о роковима измиривања новчаних обавеза у комерцијалним трансакцијама, све у року од 8 дана од дана пријема преписа пресуде.

Укида се, у обавезујућем делу, решење о извршењу Привредног суда у Нишу Ив бр 3/2015 од 08.01.2015. године, заједно са одлуком о трошковима.

Обавезује се тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 196.302,01 динара, у року од 8 дана од дана пријема преписа пресуде.“

Против наведене пресуде благовремену и дозвољену жалбу, у делу у коме није успео у парници (став један и три), из свих законом прописаних разлога изјављује тужени, са предлогом да другостепени суд побијану пресуду укине и предмет врати првостепеном суду на поновно суђење. У образложењу разлога жалбе истиче да је пресуда захваћена низом релативних и апсолутно битних повреда одредаба парничног поступка. Суд пресуду није објавио, а и нетачно је да је пресуда донета 20.10.2015. године, јер тако нешто не стоји на записнику о главној расправи, те да је изворник пресуде донет знатно касније. Првостепени суд укида решење о извршењу у целисти само у обавезујућем делу. Образложење пресуде је контрадикторно и супротно појединим својим деловима.. Првостепени суд је погрешно применио правило о терету доказивања, јер је нашао да је терет доказивања на оној страни која је доставила одређени доказ. Из пружених доказа, по првостепеном суду, не може се утврдити да је тужени спецификације рачуна доставио тужиоцу у вези дате изјаве о компензацији, а потом супротно изнетом првостепени суд истиче да су рачуни измирени компензацијом, осим једног рачуна, те да су све компензације евидентиране код страна у спору. Туженик је доставио тужиоцу пријемни лист Поште, односно књигу поште, па се код таквог стања ствари оправдано и логично намеће питање да како тужилац није примио спорне спецификације рачуна. Може се наслутити кроз дато образложење да је, рецимо, постојао неки ранији дуг туженика према тужиоцу, па га је тужилац предметним компензацијама затворио, а остао је предметни дуг, али о томе тужилац није доставио доказе. Из изнетих разлога, чињенично стање је непотпуно и погрешно утврђено. Јасно је да су обавезе туженика, по наводима жалиоца, према тужиоцу измирене, те да тужилац дугује туженику од 56.125,52 динара. Приговор ради пребијања није достављен тужиоцу који је стечајни дужник, те је потребно разликовати сам приговор и изјаву о компензацији, као материјалноправну изјаву. Првостепени суд је ретроактивно применио одредбе Закона о роковима измиривања новчаних обавеза у комерцијалним трансакцијама, јер је обавеза туженика према тужиоцу угашена. Наиме, поменути Закон почео је да се примењује почев од 31.03.2013. године. Првостепени суд је обавезао

туженика на плаћање обавезе из 2011. године, што је противуставно и противзаконито. Погрешно је примењена и Тарифа о наградама и накнадама за рад адвоката у делу који се односи на награду за састав приговора, јер је требало признати износ од 22.500,00 динара, уместо 11.250,00 динара. Погрешно првостепени суд за заступање на одржаним рочиштима досуђује 12.700,00 динара, уместо 12.750,00 динара. Такође, суд није признао састав једног образложеног поднеска. Сматра да му на име трошкова првостепеног поступка припада укупан износ од 157.344,00 динара, а потражује трошкове другостепеног поступка по датој спецификацији.

Тужилац одговор на жалбу не доставља суду.

Испитујући побијану пресуду применом одредбе члана 386. Закона о парничном поступку, другостепени суд налази да је жалба туженог делимично основана.

У првостепеном поступку нису учињене апсолутно битне повреде поступка из члана 374. став 2. Закона о парничном поступку, на које овај суд пази по службеној дужности. Није учињена ни повреда поступка из члана 374. став 2. тачка 12. Закона о парничном поступку, јер пресуда нема недостатке због којих се не може испитати, изрека је јасна, разлози о битним чињеницама су дати и нису противречни стању у списима и изведеним доказима. Образложење првостепеног суда није контрадикторно у појединим деловима, јер недостављање спецификације потраживања из компензације не утиче у књиговодственом смислу на ваљаност извршене компензације, те је стога првостепени суд правилно нашао да је обавеза по појединим рачунима испуњена компензацијом, а о таквом материјално-правном закључку дао је јасне разлоге. Повреде поступка из члана 374. став 1. Закона о парничном поступку које би утицале на законитост и правилност побијане пресуде не могу бити предмет разматрања, јер је реч о поступку о спору мале вредности. У смислу одредбе члана 479. став 1. Закона о парничном поступку, пресуда којом се окончава парница у поступку о споровима мале вредности може да се побија само због битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. овог Закона и због погрешне примене материјалног права, што би даље значило да се наводи жалбе који се тичу учињених релативних повреда поступка имају сматрати недозвољеним разлозима жалбе и то у делу који се тиче пропуста суда да објави пресуду, да је изворник сачињен након 20.10.2015. године, те да је решење о извршењу укинато у целисти.

Предмет тужбеног захтева је потраживање тужиоца према туженом за испоручену робу у противвредности од 1.038.214,26 динара са каматом од доспећа појединачних рачуна до исплате.

Неспорно је током поступка утврђено да су парничне стране биле у пословном односу поводом Уговора о купопродаји, по основу кога је тужилац као продавац, туженом као купцу, продавао одређену робу. За продату робу тужилац је туженом испоставио рачуне: бр. 0000109 од 09.03.2011. године; бр. 0000122 од 16.03.2011. године; бр. 0000137 од 23.03.2011. године; бр. 0000238 од 11.05.2011. године; бр. 0000241 од 11.05.2011. године, бр. 0000271 од 02.06.2011. године и бр. 0000353 од 15.07.2011. године. Неспорно је да је над тужиоцем отворен стечајни поступак решењем првостепеног суда 2 Ст 31/2013 од 10.10.2013. године. Током поступка тужени је истицао да у односу на тужиоца има противпотраживање, а неспорно је да пријаву потраживања није доставио стечајном суду. Неспорно је да је извршена компензације потраживања између тужиоца и туженог, међусобно или са више учесника све током 2011. године. Спорно је по којим рачунима је

вршен пребој и то да ли по онима који су најраније доспели за плаћање или по рачунима које је тужени означио приликом плаћања.

Првостепени суд је надаље утврдио да тужени није пружио доказе да је тужиоцу доставио специфициране бројеве рачуна, уз изјаве о компензацији бр. 11/11 од 15.03.2011. године, бр. 14-1/11 од 30.03.2011. године, бр. 15-1/11 од 05.04.2011. године, бр. 16-1/11 од 12.04.2011. године, бр. 22-1/11 од 19.05.2011. године, бр. 23-1/11 од 03.06.2011. године, бр. 44-1/11 од 20.10.2011. године, те је стога спорне уплате односно испуњење обавезе тужилац третирао као уплате по најраније доспелим рачунима тужиоца.

Тужени је плаћања по утуженим рачунима бр. 0000109, 0000122, 0000137, 0000238, 0000241 и 0000353 извршио путем компензација и то: бр. 11/11 од 15.03.2011. године, на износ од 144.736,35 динара (остатак рачуна бр. 109 и први део рачуна бр. 122), по којој су 5 учесника; бр. 51/11, заводни број код туженог 14-1/2011 од 30.03.2011. године, на износ од 105.000,00 динара (други део рачуна бр. 122), по којој су 13 учесника; бр. 14/11 од 30.03.2011. године на износ од 59.135,11 динара (трећи део I рачуна бр. 122), по којој су 6 учесника; бр. 15/11 од 05.04.2011. године на износ од 29.000,00 динара (четврти део рачуна бр. 122), по којој су 8 учесника; бр. 50/11, заведен код туженог под бр. 16/11 од 12.04.2011. године, на износ од 120.000,00 динара (пети део рачуна бр. 122), по којој су 13 учесника; бр. 22-1/2011 од 19.05.2011. године на износ од 140.844,00 динара (остатак по рачуну бр. 122, рачун бр. 137 и први део рачуна бр. 238), по којој су 5 учесника; бр. 303/11, заводни број код туженог 23/2011 од 03.06.2011. године, на износ од 10.797,00 динара (остатак по рачуну бр. 238 и први део рачуна бр. 241), по којој су 5 учесника; бр. 24111/12, заводни број 44/1 од 20.10.2011. године на износ од 54.846,40 динара (први део рачуна 353), по којој су странке у спору међусобно измириле обавезе и потраживања и бр. 13-11 од 13.07.2011. године, заводни број 44/1 од 20.10.2011. године, међусобна компензација на износ од 375.271,42 динара (остатак по рачуну бр. 241 и први део рачуна бр. 353). Тужилац је предметне компензације спровео преко текућег рачуна и исте је евидентирао по збирном износу. На компензацијама нису наведени рачуни који се измирују па су рачуни затварани према редоследу доспећа.

По рачуну бр. 0000271 од 02.06.2011. године, плаћање је извршено авансно. Тужилац је туженом испоставио предрачун бр. 100/2011 на износ од 45.959,00 динара, а тужени је плаћање по том рачуну извршио 02.6.2011. године, што се утврђује из приложеног доказа - извода са текућег рачуна бр. 79 од 02.6.2011. године. Тужилац је туженом за авансно плаћање испоставио рачун бр. 0000271 од 02.6.2011. године на исти износ.

Дуг туженог према тужиоцу износи по рачуну 0000122 од 16.03.2011. године 445.615,99 динара, који је доспео за плаћање 15.04.2011. године. По рачуну 0000137 од 23.03.2011. године износ од 33.500,20 динара, који је доспео за плаћање 07.04.2011. године. По рачуну бр. 0000238 од 11.05.2011. године износ од 96.574,98 динара, који је доспео за плаћање 16.05.2011. године. По рачуну 0000353 од 15.07.2011. године износ од 93.456,00 динара, који је доспео за плаћање 22.07.2011. године, све укупно 1.083.809,47 динара.

Тужени је тужиоцу продао и испоручио робу у укупном износу од 154.066,60 динара и то по рачунима бр. 05-00199 6-5 од 09.11.2011. године, који гласи на износ од 44.297,20 динара; бр. 05-00203 8-5 од 14.11.2011. године, који гласи на износ од 11.828,32 динара и бр. 05-00096 5-5 од 16.06.2011. године, који гласи на износ од 97.941,08 динара. Наведене рачуне тужилац је евидентирао у својим пословним књигама. Рачун бр. 05-00096 5-5 од 16.06.2011. године измирен

је међусобним компензацијама бр. 137-11 од 13.07.2011. године, заводни бр. код туженог 44/11 од 20.10.2011. године (део дуга у износу од 94.593,08 динара) и бр. 183/11 од 27.09.2011. године, заводни бр. код туженог 44/11 од 20.10.2011. године (остатак дуга у износу од 3.354,00 динара), док за преостала два рачуна бр. 05-0019 6-5 од 09.11.2011. године и 05-00203 8-5 од 14.11.2011. године у укупном износу од 56.125,52 динара нема доказа да је тужилац исте измирио, нити да су исти били предмет компензација. Тужени по спорним рачунима није поднео пријаву потраживања у поступку стечаја који тече над тужиоцем.

Код овако утврђеног чињеничног стања спор се своди на правно питање да ли потраживање туженог према тужиоцу у износу од 56.125,52 динара може бити предмет мериторног одлучивања, све имајући у виду да у погледу истог тужени није поднео пријаву потраживања у стечајном поступку који је отворен над тужиоцем, нити одговарајући иницијални акт у парничном поступку. Спорно је и питање да ли се код овако утврђеног чињеничног стања пребијање међусобних потраживања могло вршити по редоследу доспелости или само по спецификацијама које је сачинио тужени, а из доказног поступка произилази да нису достављене тужиоцу пре утужења.

Привредни апелациони суд налази да је код овако утврђеног чињеничног стања правилно примењено материјално право од стране првостепеног суда када је усвојен смањени тужбени захтев тужиоца.

Одредбом члана 312. став 1. и 2. Закона о облигационим односима прописано је да кад између истих лица постоји више исторедних обавеза, па оно што дужник испуни није довољно да би се могле намирити све, онда се, ако о томе не постоји споразум повериоца и дужника, урачунавање врши оним редом који одреди дужник, најкасније приликом испуњења. Кад нема дужникове изјаве о урачунавању, обавезе се намирују редом како је која доспела за испуњење. У конкретном случају није било дужникове изјаве о урачунавању, са позивом на одређене фактуре, те је правилно првостепени суд утврдио да је испуњење обавезе по појединим фактурама вршено редом како је која доспела за испуњење. Неоснован је навод жалбе да се компензација не може сматрати правно ваљаном уколико тужилац није примио спецификације, односно да се има сматрати да до компензације и није дошло, што жалилац суштински истиче, јер наведено у књиговодственом смислу не утиче на ваљаност извршене компензације, у овом случају пребијањем међусобних потраживања по редоследу доспелости. Изнето је у складу и са одредбом чл. 337 Закона о облигационим односима којом је одређено да после изјаве о пребоју пребијање настаје у моменту када су се стекли услови за то, што би даље значило моментом сусрета у времену потраживања и противпотраживања страна у поступку.

Неосновани су наводи жалбе да су све обавезе туженика према тужиоцу измирене, јер наведено не произилази из доказног поступка.

Одредбом члана 82. став 1. и 2. Закона о стечају прописано је да ако је поверилац пре подношења предлога за покретање стечајног поступка стекао право на пребијање свог потраживања према стечајном дужнику, сва потраживања стечајног дужника према њему, отварањем стечајног поступка не губи се право на пребијање. Поверилац је дужан да до истека рока за пријаву потраживања суду достави пријаву на целокупан износ потраживања и изјаву о пребијању. У супротном, поверилац губи право на пребијање. Из изнетог се може закључити да се изјава о пребијању доставља стечајном дужнику преко суда, што јој не одузима карактер материјалноправне изјаве, јер стечајни управник, као орган поступка и статутарни заступник привредног друштва у стечају, може признати и

противпотраживање стечајног повериоца и на тај начин избећи парнични поступак. Међутим, у конкретном случају неспорно је да тужени тужиоцу није достављао пријаву потраживања, па стога ни изјаву о пребијању у оквиру пријаве потраживања, те је из изнетих разлога изгубио право на пребијање, односно пропустио је да стекне својство стечајног повериоца, који статус је дефинисан одредбом члана 48. и члана 51. став 2. Закона о стечају.

Изнето значи, да би поверилац остварио право на пребијање потребно је да су испуњени услови и то да постоји потраживање повериоца према стечајном дужнику, да стечајни дужник има потраживање према повериоцу, да је поверилац благовремено пријавио своје потраживање према стечајном дужнику, да је поверилац до истека рока за пријављивање потраживања поднео изјаву о пребијању. У конкретном случају нису били испуњени законом прописани услови, па су стога без утицаја наводи жалбе туженог да има противпотраживање према тужиоцу у одређеном износу.

Међутим, основани су наводи жалбе да су у конкретном случају ретроактивно примењене одредбе Закона о роковима измиривања обавеза у комерцијалним трансакцијама. Одредбом чл. 13 ст. 1. 2. и 3. поменутог Закона прописано је да се одредбе овог закона примењују на уговорне односе у комерцијалним трансакцијама који су закључени од 31. марта 2013. године. Одредбе овог закона примењују се и на комерцијалне трансакције чија реализација није започета до 31. марта 2013. године, а које проистичу из уговорног односа закљученог пре дана из става 1. овог члана. Реализација комерцијалне трансакције није започета уколико није извршена испорука добара, нити је пружана уговорена услуга. Конкретан дуг настао је између два субјекта и дуг доспео је за наплату 2011. године, а реч је о комерцијалној трансакцији чија је реализација отпочела, јер је испорука робе вршена туженом од стране тужиоца током 2011. године. Дакле дуг потиче из Уговора о купопродаји који је закључен пре 31.03.2013. године, реализација истог је отпочела 2011. године те стога нису испуњени законом прописани услови да се тужиоцу досуди износ од 20.000,00 динара на име накнаде за кашњење у испуњавању новчаних обавеза у смислу чл. 5 Закона о роковима измиривања новчаних обавеза у комерцијалним трансакцијама.

Без утицаја су наводи жалбе туженог којима се побија правилност утврђеног чињеничног стања јер у смислу одредбе члана 479. став 1. и 2. Закона о парничном поступку пресуда којом се окончава парница у поступку о споровима мале вредности може да се побија само због битне повреде одредаба парничног поступка и због погрешне примене материјалног права. Поводом жалбе у поступку о споровима мале вредности не примењује се одредба члана 392. овог Закона.

Првостепени суд одлуку о трошковима поступка донео је применом одредбе члана 153. став 1. и члана 154. и члана 163. Закона о парничном поступку, па је утврдио да је тужилац успео у спору 95,79 %, а тужени из разлога јер је у једном делу тужба повучена (смањен тужбени захтев) 4,21 %. Тужени у жалби не спори принцип по коме је вршен обрачун трошкова, већ истиче да није правилно обрачуната висина парничних трошкова у погледу појединачно наведених парничних радњи које је предузимао тужени. Неоснован је навод жалбе туженог да је првостепени суд за приговор, изјављен против решења о извршењу, погрешно применио тарифни бр. 13, односно да је у конкретном случају требало признати износ од 22.500,00 динара, а не износ од 11.250,00 динара, јер према важећој судској пракси, награда за састав приговора странкама припада у висини награде за састав образложеног поднеска. Основан је навод жалбе туженог да је

првостепени суд погрешно за заступање на одржаним рочиштима признао износ странкама у поступку од по 12.700,00 динара, уместо по 12.750,00 динара, у складу са важећом Адвокатском тарифом, што би даље значило да туженом на име заступања од стране адвоката на 4 одржана рочишта припада још по 50,00 динара, односно укупно 4,21 % од 200,00 динара што приближно износи 8,5 динара, а за који износ је нужно умањити досуђене трошкове тужиоцу. Неосновани су наводи жалбе да туженом припада поред наведеног још 11.250,00 динара на име састава једног поднеска, јер је првостепени суд ценио правилно који су трошкови поступка били нужни трошкови, када је нашао да туженом припада у погледу састава поднеска трошак за састав приговора. Из изнетих разлога преиначена је одлука о трошковима поступка, па је тужиоцу уместо 196.302,01 динара досуђен износ од 196.293,51 динара, све у складу са важећом АТ и испостављеним трошковником туженог.

Захтев за исплату трошкова насталих у поступку по жалби одбијен је применом одредбе члана 165. Закона о парничном поступку, сходно постигнутом успеху у поступку по жалби.

Побијана пресуда делимично је потврђена применом одредбе члана 390. Закона о парничном поступку, а делимично преиначена применом одредбе члана 394. истог Закона, док је решење о трошковима поступка преиначено применом одредбе члана 401. став 1. тачка 3. Закона о парничном поступку.

ММТ/ЈО

Председник већа – судија
Љиљана Миловановић, с. р.

За тачност отправка